

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Towuti: www.zanzibarassembly.gov.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MAONI YA KAMATI YA FEDHA, BIASHARA NA KILIMO KUHUSU UTEKELEZAJI WA MAAGIZO YA WIZARA YA KILIMO, MALIASILI, MIFUGO NA UVUVI

Mheshimiwa Spika,

Awali ya yote, napenda kuelekeza shukurani zangu kwa Mtukufu wa Ulimwengu na muumbaji wa Viumbe vyote mbinguni na ardhini kwa kutujaalia uhai na afya njema tukaweza kukutana katika Baraza hili Tukufu kwa lengo la kuendelea kuwatumikia Wananchi wa Zanzibar kwa kutekeleza majukumu yetu mbali mbali kwa niaba yao ambapo leo tupo hapa kupitia na kujadili utekelezaji wa Maagizo ya Kamati yaliyowasilishwa katika Baraza hili tukufu katika kikao cha mwezi wa Februari, mwaka huu.

Mheshimiwa Spika,

Ikiwa hii ni mara yetu ya kwanza kutumia utaratibu huu wa kuwasilisha utekelezaji wa maagizo ya Kamati mbele ya Baraza lako hili tangu kufanyiwa marekebisho kwa Kanuni ya Baraza letu, Toleo la 2016. Sina budi kuipongeza Ofisi ya Baraza la Wawakilishi kwa kuona umuhimu wa kulifanya hili kwani hapo, kuwepo utaratibu huu, mafanikio zaidi yatapatikana kwani baada ya uwasilishaji wa utekelezaji wa maagizo ya Wizara, Baraza litakuwa na fursa nyengine ya kuweza kuthibitisha yale yaliyoelezwa kupitia ziara zake mbali mbali za Kamati za Baraza.

Mheshimiwa Spika,

Nachukua fursa hii kuthamini juhudini anazochukua Mheshimiwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi za kutekeleza ipasavyo Ilani ya CCM kwa kutimiza ahadi zake ambazo aliuwaahidi wananchi wa Zanzibar katika Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015. Kupitia juhudini zake, wananchi wa Zanzibar sasa wanafaidi matunda mazuri kupitia yale aliyoyatekeleza na anayoendelea kuyafanya hususan katika masuala mazima ya kikiimarisha Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvu. Namuomba Mwenyezi Mungu amzidishie uwezo huo na amjaalie maisha marefu yenye kheri na yeye.

Mheshimiwa Spika,

Nitakuwa sijatenda haki, ikiwa nitaacha kumshukuru Makamo wa Pili wa Rais, Mheshimiwa Balozi Seif Ali Iddi kwa umahiri wake mkubwa wa kuyasimamia vyema majukumu ya Wizara zote za Serikali ambapo Zanzibar na wananchi wetu wananeemeka na mafanikio yanayopatikana kutokana na utekelezaji wa Wizara hizo.

Mheshimiwa Spika,

Napenda kuelekeza salamu zangu za shukurani kwa Waziri wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi; Mheshimiwa Hamad Rashid Mohammed, Naibu Waziri; Lulu Msham Abdalla kwa ushirikiano wao mkubwa wanaoutoa kwa kamati amba unapelekea kupatikana ufanisi katika utekelezaji wa majukumu yetu, Lakini pia, shukrani za dhati zimuendee, Katibu Mkuu mpya wa Wizara hiyo ndugu Joseph Abdalla Meza, Manaibu Katibu Mkuu pamoja na watendaji wote wa Ofisi yake kwa kushirikiana nasi katika kazi zote za kamati yetu. Kamati inamueleza Katibu Mkuu Meza kwamba Kamati ipo tayari kufanya kazi nae na inamkaribisha sana katika harakati zote za kuwatumikia wananchi wetu kwa kuhakikisha masuala yote ya kilimo, maliasili, mifugo na uvuvi yanaimarika ipasavyo Zanzibar.

Mheshimiwa Spika,

Bila ya kupoteza muda, sasa naomba niwatambue kwa kuwataja majina yao Waheshimiwa Wajumbe wa Kamati ya Fedha, Biashara na Kilimo amba walitoa mchango na ushauri mkubwa katika utekelezaji wa kazi za Kamati hii, Wajumbe wenyewe ni:-

1. Mheshimiwa Yussuf Hassan Iddi	- Mwenyekiti;
2. Mheshimiwa Hamida Abdalla Issa	- Makamo Mwenyekiti;
3. Mheshimiwa Hamad Abdalla Rashid	- Mjumbe;
4. Mheshimiwa Moh'd Mgaza Jecha	- Mjumbe;
5. Mheshimiwa Ali Salum Haji	- Mjumbe;
6. Mheshimiwa Ussi Yahya Haji	- Mjumbe; na
7. Mheshimiwa Bihindi Hamad Khamis	- Mjumbe.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yetu pia inashirikiana ipasavyo na makatibu wawili (2) kutoka Ofisi ya Bazara ambao kwa kiasi kikubwa wamekuwa wakitusaidia kutekeleza majukumu yetu, kwa heshima naomba niwatambue makatibu hao ni:

1. Ndugu Asma Ali Kassim	Katibu
2. Ndugu Said Khamis Ramadhan	Katibu

Mheshimiwa Spika,

Pamoja na mambo mengine, Kamati yetu inalo jukumu la kupitia, kuchambua na kujiridhisha na majibu yaliyowasilishwa na Wizara hii kuhusu utekelezaji walioufanya wa Maagizo yaliyotokana na ziara zilizofanywa na Kamati yetu katika kipindi kilichopita na kuwasilisha ripoti yetu hapa Barazani katika mwezi wa Februari, 2017. Leo hii, Kamati yetu inawasilisha hotuba hii ikiwa ni utekelezaji wa Kanuni ya 108 fasili ya (15) ya Baraza la Wawakilishi, Toleo la mwaka 2016.

Mheshimiwa Spika,

Katika ripoti hiyo, Kamati yetu iliwasilisha Maagizo 72 ambayo Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvubi ilitakiwa kutoa majibu majibu katika kikao hichi cha mwezi wa Septemba au Oktoba. Napenda kulieleza Baraza kwamba Kamati yetu ilipokea, ilipitia na kujadili ipasavyo utekelezaji wa maagizo hayo. Kiujumla, Kamati yetu ilikubaliana na majibu yaliyotolewa na Watendaji wa Wizara na kuyaunga mkono kwa asilimia Mia Moja.

Mheshimiwa Spika,

Kamati inaipongeza sana Wizara kwa kukamilisha ipasavyo utekelezaji wa maagizo ya Kamati kwa kuanzisha Taasisi maalum ya utafiti wa mifugo ambayo itatumika kufanya tafiti za mifugo hapa nchini. Kamati inaimani kwamba kuwepo kwa Taasisi hiyo kutaiwezesha Wizara na wananchi wetu kutambua matatizo yanayowakabili wafugaji na kuyatafutia ufumbuzi.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yetu imeridhishwa sana na hatua iliyochukuliwa na Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvubi kwa juhudhi zake za kuanza utekelezaji wa agizo la kamati kuhusu uanzishwaji wa bwawa la kufugia Samaki (hatchery) kwa ajili ya uzalishaji wa vifaranga vya samaki ili wafugaji waondokane na changamoto ya ukosefu wa vifaranga. Kamati ilipata fursa ya kutembelea katika eneo la Beit el ras ambapo Mradi unafanyika na kujiridhisha hatua iliyofikia ujenzi huo unaoendelea huko na kutarajiwa kumalizika mwezi wa Novemba mwaka huu. Hivyo, kamati inasisitiza kwamba Wizara iongeze bidii katika kusimamia vizuri wajenzi pamoja

na kuhakikisha maendeleo endelevu ya kuuimarisha Mradi huo ili uweze kudumu kwa muda mrefu na kuiletea tija Serikali yetu.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yetu hainabudi kuipongeza Wizara hii ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa utekelezaji wa agizo la kukamilisha upatikanaji wa vifaa vya Maabara kwa Maabara kuu ya utafiti iliopo Kizimbani Unguja. Maabara hizi zitatusaidia kufanya utafiti mbalimbali na kupata ufumbuzi wa changamoto zinazoikabili sekta yetu ya kilimo Zanzibar. Pamoja na mafanikio hayo, jitihada za makusudi zinahitajika kwa ununuzi wa vifaa hivyo kwa upande wa Pemba.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yetu kwa kiasi kikubwa ilikubaliana na utekelezaji wa agizo la uimarishaji wa msitu wa hifadhi wa Masingini kwa kuendelea kupanda miti mbali mbali ikiwemo mikungu, mifenesi na miharita. Hivyo, Kamati inaipongeza sana Wizara kuititia Idara ya Misitu na Maliasili zisizorejesheka kwa kuwa na azma nzuri ya kuuendeleza msitu wetu wa Masingini lakini kamati yetu imeishauri Wizara kuongeza katika orodha ya miti ambayo imekusudia kuiimarisha katika msitu huo ikiwemo miti ya asili ya Mivule na Misaji. Hili linatokana na uasili wake wa kuwepo na kuoteshwa hapa Zanzibar pamoja na umuhimu wake kiuchumi, kimatibabu na kiutalii.

Mheshimiwa Spika,

Kuhusu agizo la kuliimarisha shamba la Mifugo Pangeni, Kamati iliarifiwa kuwa kuititia mradi wa miundombinu ya mifugo Wizara itachimba kisima ili kuondoa tatizo la maji sambamba na kuifanyia matengenezo njia ya kuelekea shamba hilo. Kwa kuwa agizo hili halijatekelezwa, Kamati yetu itaendelea kulifuatilia agizo hili kwa karibu zaidi ili kuongeza kasi ya utekelezaji na yale malengo yaliyowekwa na Serikali kwa shamba la Pangeni yaweze kutimia kwa asilimia kubwa.

Mheshimiwa Spika,

Kamati yetu ilipokea utekelezaji wa agizo la kuusimamia ipasavyo Mradi wa soko la kisasa la Samaki la Malindi ili kuhakikisha Mradi unatekelezwa vizuri na unamalizika kwa wakati. Kamati iliarifiwa kuwa Wizara kuititia Idara ya Maendeleo ya Uvuvi wataunda timu maalum ya kusimamia utekelezaji wa Mradi huo ambaa utaanza mwaka huu. Kamati yetu itazidi kuufuatilia mradi huu kwa karibu ili soko hili la Malindi liweze kutoa huduma kama ilivyokusudiwa.

Mheshimiwa Spika,

Katika kutaka kujua kwa kiasi gani Wizara inaimarishaje Mpango wa Rasilimali watu katika Idara zake hususan kwa upande wa Pemba ili kutatua changamoto ya

ukosefu wa Wafanyakazi. Kupitia utekelezaji uliowasilishwa, Wizara ilieleza kwamba wafanyakazi walioajiriwa kuwa ni 49 kwa kada tofauti kwa mwaka wa fedha 2016/2017, kamati inapongeza juhudhi hizo ila inasisitiza apatikane Mwanasheria ili awe mwarubaini wa changamoto zinazojitokeza kwa upande wa Pemba.

USHAURI WA KAMATI

Mheshimiwa Spika,

Mbali na maelekezo ambayo Kamati yetu ilitoa ushauri kwa Wizara hii ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa nia njema waliyonayo ya kuhimiza na kusisitiza utekelezaji wake. Miiongoni mwa mambo hayo ni:

- 1) Pamoja na kwamba Zanzibar haiwezi kujitosheleza katika uzalishaji wa mifugo ya kutosha kwa ajili ya nyama na maziwa lakini ni vyema Wizara ikawa na Mpango Mkakati maalum wa kuwasaidia mitaji wafugaji wetu wa ndani ili waweze kuzalisha zaidi na kutatua changamoto hiyo.
- 2) Pamoja na kugatuliwa kwa Chinjio la Kisakasaka, kuna haja ya chinjio hilo kuimariswa na kupatiwa miundombinu imara ikiwemo kuiwekea lami barabara iliyoelekea eneo la chinjio kwa vile chinjio hilo ni rasilimali kubwa katika upatikanaji wa mapato ya Serikali na mahitaji ya nyama kwa matumizi ya kila siku.
- 3) Pamoja na kuwa na sera ya Kijani (Green Policy). Wizara inatakiwa kuhimiza upandaji wa miti kwa kuwatumia watumiaji na wakaazi katika maeneo husika. Kwa mfano, Idara Maalum zote na Skuli za Zanzibar zipande na kuiimarisha miti katika maeneo yanayowazunguka.
- 4) Pamoja na Serikali kumiliki Shamba liliopo Makurunge. Juhudi za makusudi zinahitajika kuchukuliwa ili kuliimarsisha shamba hilo lipate kuwa na tija na Serikali. Kamati inaipongeza Wizara kwa jitihada walizofikia ya kuanda Rasimu ya makubaliano (MoU) baina ya Shirika la Nyumba la Taifa na Wizara yetu ya kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi.

HITIMISHO

Mheshimiwa Spika,

Mwisho kabisa, napenda kuwashukuru Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza lako Tukufu kwa kunisikiliza kwa utulivu wa hali ya juu wakati wote nilipokuwa nikiwasilisha hotuba hii. Aidha, salamu zangu za Pongezi pia zimwendee Mwenyekiti wangu wa Kamati hii ya Fedha, Biashara na Kilimo pamoja na

Wajumbe wake wote kwa kukubali kunitua mimi kuwasilisha hotuba hii kwa niaba yao kwenu Waheshimiwa Wajumbe.

Mheshimiwa Spika,

Sasa naomba nichukue fursa hii kwa mara nyengine nikuombeni Waheshimiwa Wajumbe muijadili, mutoe ushauri pamoja na mapendekezo yenu na hatimae muunge mkono utekelezaji wa Maagizo haya.

Mheshimiwa Spika,

Baada ya kusema hayo machache, Kwa niaba ya Kamati ya Fedha, Biashara na Kilimo, Naomba kuwasilisha.

Ahsante sana,

.....,

Yussuf Hassan Iddi,

Mwenyekiti

Kamati ya Kudumu ya Fedha, Biashara na Kilimo,

Baraza la Wawakilishi,

Zanzibar.